

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-439

22.5.2024

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Brann – erstatningsoppgjør.

Sikrede meldte om tap av innbo etter en boligbrann i september 2022. På skadetidspunktet var sikrede i en flytteprosess, og en del av innboet stod derfor et annet sted enn på skadestedet. Sikredes innboforsikring hadde en sumbegrensning for yrkesløsøre. Videre inneholdt vilkårene en bestemmelse om at det ikke skulle gjøres fradrag i erstatningen for slitasje og elde, dersom minst 75 % av husstandens totale verdier ble totalskadet i én og samme hendelse. Blant de tapte gjenstandene var det mye elektronisk spesialutstyr, som sikrede hadde fått eller kjøpt fra sine tidligere arbeidsgivere. Sikrede krevde totalt kr 2 580 000 i erstatning for tapt innbo. Videre krevde han erstatning for økte kjørekostnader, samt utgifter til flytting og nedvask som følge av at han hadde mellom fem forskjellige bosteder etter brannen. Foretaket bekreftet dekning, men beregnet erstatningen for skadet innbo til kr 643 967. Foretaket anførte at det meste av sikredes elektroniske utstyr måtte anses som yrkesløsøre, og at erstatningen for dette utstyret dermed var begrenset til kr 100 000 iht. vilkårene. Videre fant ikke foretaket det tilstrekkelig sannsynliggjort at minst 75 % av sikredes verdier i form av innbo/løsøre gikk tapt i brannen, og det besluttet derfor å trekke fradrag for slitasje og elde i erstatningsoppgjøret. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for tap av innbo og tap som følge av merutgifter etter brann.

Sikredes innboforsikring på skadetidspunktet omfatter:

3.1 Innbo og løsøre

Omfattes

- Innbo og løsøre i hjemmet uten øvre forsikringssum

(...)

3.1.1 I tillegg omfattes

(...)

- Yrkesløsøre og varer oppbevart på forsikringsstedet med inntil 100 000 kroner, (...)

(...)

3.2 Merutgifter og tap som følge av erstatningsmessig skade på forsikret bygning

Omfattes

- Nødvendige merutgifter til opphold utenfor hjemmet når dette er ubeboelig som følge av erstatningsmessig skade på bygning, begrenset til normal reparasjonstid. Opphold skal godkjennes av selskapet på forhånd.
- Nødvendige flyttings- og lagringsutgifter.

- Utgifter til rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester.

Forsikringen har følgende "Erstatningsregler" i pkt. 5:

5.1 Oppgjørsmåter

Skaden kan erstattes på følgende måte:

- reparasjon
- gjenanskaffelse av tilsvarende, eller vesentlige tilsvarende, gjenstand
- kontantoppgjør

Erstatningen kan ikke overstige det selskapet må betale for reparasjon eller gjenanskaffelse. Selskapet kan avgjøre hvilken oppgjørsform, reparatør eller leverandør som skal benyttes. Eget arbeid i form av skadebegrensning, vask, rydding eller lignende erstattes med 250 kroner i timen. Antall timer begrenses til hva som er normal utbedringstid/utførelsestid

Dersom det ikke kan dokumenteres med faktura at arbeidspenger er betalt, erstattes arbeidspenger med 75 prosent i forhold til normalpriser. Det beregnes ikke merverdiavgift av arbeidspenger ved kontantoppgjør.

(...)

5.2 Hvordan erstatningen blir beregnet

Skaden fastsettes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme, eller vesentlig samme, stand som umiddelbart før skaden inntraff, ut fra prisene på skadedagen. Gjenanskaffelseprisen kan ikke settes høyere enn det selskapet må betale for gjenstanden. Verdien av gjenstanden etter skade trekkes fra. Der det er angitt summer i forsikringsbevis eller vilkår, erstattes skaden inntil de angitte summer.

5.3 Erstatningsregler for innbo

Fradrag i reparasjons- og gjenanskaffelseprisen vurderes på grunn av alder, slitasje, sannsynlig brukstid og nedsatt anvendelighet (verdiforringelse). Er verdiforringelsen mindre enn 1/3 av gjenanskaffelseprisen, gjøres det likevel ikke fradrag.

Gjenstander eieren har overtatt brukt, enten ved arv, gave eller kjøp, erstattes etter sin omsetningsverdi som brukt.

Innbo og løsøre som har nedsatt anvendelighet eller som ikke er i bruk erstattes etter sin omsetningsverdi som brukt.

5.3.4 Totalskade

Blir minst 75 % av husstandens totale verdier totalskadet i en og samme hendelse gjøres det ikke fradrag etter reglene i punkt 5.3 første ledd eller punkt 5.3.1. Med totalskade menes at det ikke er mulig å reparere eller sette tilbake gjenstandene i samme eller vesentlig samme stand.

Sikrede meldte 22.9.22 om tap av innbo som følge av boligbrann. Tapet omfattet bl.a. elektronisk og teknisk spesialutstyr som sikrede hadde fått eller kjøpt fra sin tidligere arbeidsgiver, firma M. Fra sikredes utstørsliste hitsettes bl.a.:

319-3 PN/DP Simenens 87000: "Dette var en programmerbar logist styring som kjørte lys/varme osv i det gamle huset. Fått for 8-9 år siden (...)

Siemens 6GK73425DA030XE0 Expantion 17550: "Dette er i samme kategori som den ovenfor – det kan sammenlignes med en tv som har høyttaler til, cd spiller og dvd spiller."

5SU1 354-6KK16 1935: "Dette er automatsikringer – kommer fra et prosjekt hvor de skulle kastes."

Step ST90 9500: "Dette er sluttstykker til dørlås. Dette er spesial sluttstykker som er egnet til hotell og offentlig bygg. Kommersielle større dører."

PDU AP7900B APC 14995: "Dette er en switch over fra mellom UPS og annet system. En strømdistribusjons enhet som kan velge mellom flere strømkiler, vanlig nett eller backup.

Sikrede har forklart at han var midt i en flytteprosess da huset brant, og at kun 1/3 av familiens totale innbo var i huset på skadetidspunktet.

Foretaket besluttet å utrede saken for å avklare skadeomfang og erstatningsbeløp. Sikrede presiserte i samtale med utrederen 12.10.22 at fordelingen 1/3 ikke var helt nøyaktig.

Utrederen tok i mai 2023 kontakt med M. for å avklare bakgrunnen for anskaffelsen av de aktuelle gjenstandene som sikrede hadde overtatt fra dette firmaet. M. forklaret at det kunne stemme at ansatte hadde fått elektronisk utstyr som hadde vært benyttet til testing, og som derfor ikke kunne selges.

Foretaket bekreftet dekning og beregnet verdien av elektronisk/teknisk utstyr til kr 360 000. Erstatningen for utstyret ble imidlertid satt til kr 100 000 med henvisning til sumbegrensningen for yrkesløsøre etter vilkårene pkt. 3.1.1. Det totale erstatningsoppgjøret for skadet innbo lød på kr 643 967 etter fradrag for elde og slitasje iht. vilkårene pkt. 5.3.

Sikrede var uenig i erstatningsoppgjøret og krevde totalt kr 2 580 000. Ifølge sikrede, hadde han teknisk utstyr til en samlet verdi på kr 1 807 000 som gikk tapt i brannen. Videre mente sikrede at minst 75 % av husstandens totale verdier gikk tapt i brannen, og at det dermed ikke skulle trekkes aldersfradrag iht. vilkårene. Sikrede krevde også erstatning for økte kjørekostnader, samt økte utgifter til flytting og nedvask med begrunnelse i at familien som følge av brannen hadde flyttet mellom fem forskjellige bosteder.

Foretaket fastholdt erstatningsoppgjøret og viste til at det spesialtekniske utstyret måtte anses som yrkesløsøre, og at erstatningen dermed var begrenset til kr 100 000 iht. forsikringsvilkårene. Videre fastholdt foretaket at det skulle trekkes aldersfradrag i erstatningsoppgjøret. Når det gjaldt kjøre- og flytteutgiftene, anså ikke foretaket disse som tilstrekkelig dokumentert.

Saken ble klaget inn for Finansklagenemnda den 8.12.23.

Sikrede anfører at han har krav på ytterligere erstatning for følgende poster:

Yrkesløsøre

Sikrede bestrider at flere av gjenstandene er yrkesløsøre. Posten inneholder et betydelig antall eiendeler som sikrede ikke har mottatt vederlagsfritt fra tidligere arbeidsgiver, men som er kjøpt av sikrede selv, og som utgjør alminnelig innbo og løsøre.

Totalskade

Foretaket har lagt til grunn at det ikke foreligger totalskade iht. vilkårspkt. 5.3.4, og at det dermed skal trekkes aldersfradrag i erstatningen. Sikredes eiendeler var plassert på tre ulike steder da brannen oppstod, fordi sikrede var i en flytteprosess. Opprinnelige verdier av det som var plassert andre steder enn i den skadde boligen, utgjorde til sammen ca. kr 55 000. I så fall vil det foreligge "totalskade" iht. vilkårene. Foretaket har blitt oppfordret til å gjennomgå de aktuelle eiendelene, men har unnlatt å gjøre dette. Det har uansett ikke betydning om kun 1/3 av gjenstandene befant seg i den brannskadde boligen, siden vilkåret om "totalskade" må anses som en verdiregel. Det avgjørende må således være om de tapte verdier utgjør minst 75 % av sikredes totale verdier i form av innbo/løsøre.

Flytteutgifter og nedvask

Sikrede krever erstattet ytterligere utgifter til flytting og nedvask. Etter brannen har sikrede flyttet hele fem ganger. Til sammen har det påløpt minst 200 timer egeninnsats til arbeid som etter sin art faller innenfor vilkårspkt. 5.1, som dekker "Eget arbeid i form av skadebegrensning, vask, rydding eller lignende". Sikrede har brukt minst 40 timers eget arbeid ved hver flytting, herunder nedvask, nedpakking, flytting og oppakking i ny bolig.

Økte kjørekostnader

Iht. vilkårspkt. 3.2 har sikrede krav på å få dekket "Nødvendige merutgifter til opphold utenfor hjemmet når dette er ubeboelig som følge av erstatningsmessig skade på bygning, begrenset til normal reparasjonstid". Sikrede har hatt økte kjørekostnader som følge av flytting etter brannen. Dette skyldes økte kjøreavstander til og fra erstatningsboligen. Dette plikter foretaket å erstatte ved kilometergodtgjørelse etter statens satser.

Forsikringsforetaket avviser ytterligere ansvar. Ifølge fal. § 8-1 plikter sikrede å fremlegge nødvendige opplysninger og dokumentasjon ved et skadeoppgjør, som foretaket trenger for å beregne sitt ansvar og utbetale erstatning. Det er ikke tilstrekkelig å ramse opp gjenstandene i en liste. Kravet må både spesifiseres og dokumenteres med alder og pris, samt eierskap til tingen.

Foretaket har følgende anførsler til de enkelte postene:

Yrkesløsøre

Begrepet "yrkesløsøre" omfatter løsøre som normalt brukes i yrkesmessig sammenheng, uavhengig av om det faktisk brukes i sikredes yrke. Også gjenstander som opprinnelig ble ervervet som yrkesløsøre kan senere fungere som ordinært innbo. Iht. forsikringsvilkårene og praksis er det avgjørende om gjenstandene normalt brukes eller tidligere har vært benyttet i næringsvirksomhet, uavhengig av om de brukes som alminnelig innbo på skadetidspunktet. De fleste gjenstandene på sikredes tapsliste må regnes som yrkesløsøre. Sikrede har krevd over kr 1,8 millioner i erstatning for gjenstander overtatt fra arbeidsgiven, men han har ikke dokumentert disse innkjøpene tilstrekkelig. Sumbegrensningen i vilkårene for yrkesløsøre kommer derfor til anvendelse, og erstatningen er korrekt satt til kr 100 000. Sikrede har ikke oppfylt sin opplysningsplikt iht. fal. § 8-1 første ledd.

Totalskade

Ifølge vilkårene pkt. 5.3.1 skal det gjøres aldersfradrag i erstatningen for gjenstander som er totalskadet, med mindre minst 75 % av husstandens totale verdier er totalskadet i én og samme hendelse. I forbindelse med innmeldingen av skaden opplyste sikrede om at ca. 2/3 av innboet befant seg andre steder enn på skadestedet. Foretaket finner det ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at minst 75 % av sikredes verdier ble totalskadet i brannen.

Flytteutgifter og nedvask

Vilkårene pkt. 3.2 angir at forsikringen dekker følgende merutgifter som følge av erstatningsmessig skade på forsikret bygning:

- Nødvendige flyttings- og lagringsutgifter.
- Utgifter til rydding, bortkjøring og deponering av verdiløse rester.

Første kulepunkt gjelder flytting fra skadestedet til et annet sted, jf. også av FinKN 2014-062. Flytting fra forskjellige midlertidige oppholdssteder er ikke omfattet av punktet. Foretaket har dekket kr 197 166 for flyttings- og lagringsutgifter. Sikrede har ikke dokumentert utgifter utover dette.

Annet kulepunkt gjelder ryddingen på skadestedet. Rydding og vask av midlertidige oppholdssted er ikke omfattet. Det er ikke dokumentert at det var "nødvendig" for sikrede å bytte midlertidig bosted flere ganger. Sikrede har en generell tapsbegrensningsplikt og måtte finne en tilsvarende bolig for langtidsleie.

Økte kjørekostnader

Forsikringen dekker merutgifter til opphold utenfor hjemmet. Dette må forstås som merutgifter til bolig. Reise til og fra stedet man oppholder seg er i utgangspunktet ikke omfattet av ordlyden, jf.

FinKN 2015-408 og 2022-1052. Sikrede har uansett ikke dokumentert at han har fått merutgifter som følge av lengre reisevei. Det er ikke spesifisert hvilken reisevei som eventuelt har blitt lengre og hvilke konkrete merutgifter dette har påført sikrede.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på ytterligere erstatning under innboforsikringen.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Saken reiser en rekke bevismessige spørsmål knyttet bl.a. til karakteren av forskjellige gjenstander, hvor de var plassert og hvilken verdi disse gjenstandene hadde. Nemnda har verken kompetanse eller kapasitet til å gjennomgå så omfattende tapslister. En slik gjennomgang bør belyses med muntlige forklaringer i en hovedforhandling. Nemnda peker på at omfattende brannskadeoppgjør ikke egner seg for skriftlig saksbehandling i en nemnd, se bl.a. FinKN 2018-583.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).